Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Spraw Zagranicznych

2026/2004(INI)

20.5.2026

PROJEKT SPRAWOZDANIA

Unijna strategia ochrony i umocnienia międzynarodowego systemu wymiaru sprawiedliwości oraz jego instytucji, mechanizmów i partnerów
(2026/2004(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Mounir Satouri

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

UZASADNIENIE 11

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie unijnej strategii ochrony i umocnienia międzynarodowego systemu wymiaru sprawiedliwości oraz jego instytucji, mechanizmów i partnerów

(2026/2004(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 2, art. 3 ust. 5 oraz art. 21, 23, 36 i 37,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 208, 212, 220 i 221,

– uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,

– uwzględniając Międzynarodową kartę praw człowieka,

– uwzględniając Konwencję dotyczącą przywilejów i immunitetów Narodów Zjednoczonych, przyjętą 13 lutego 1946 r.,

– uwzględniając Konwencję wiedeńską o prawie traktatów,

– uwzględniając Statut Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości,

– uwzględniając Rzymski statut Międzynarodowego Trybunału Karnego,

– uwzględniając wszystkie międzynarodowe trybunały ad hoc oraz sądy hybrydowe lub umiędzynarodowione ustanowione przez ONZ,

– uwzględniając europejską konwencję praw człowieka,

– uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,

– uwzględniając fundusz powierniczy na rzecz ofiar utworzony w 2004 r. przez Zgromadzenie Państw Stron Międzynarodowego Trybunału Karnego zgodnie z art. 79 statutu rzymskiego,

– uwzględniając umowę o współpracy i pomocy między Międzynarodowym Trybunałem Karnym a Unią Europejską z 10 kwietnia 2006 r.[1],

– uwzględniając swoją rezolucję z 21 stycznia 2026 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za 2025 r.[2],

– uwzględniając swoją rezolucję z 21 stycznia 2026 r. w sprawie realizacji wspólnej

[1] Dz.U. L 115 z 28.4.2006, s. 50, http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/313/oj.
[2] Teksty przyjęte, P10_TA(2026)0014.

polityki zagranicznej i bezpieczeństwa – sprawozdanie roczne za 2025 r.[3],

– uwzględniając postępowanie karne wszczęte 20 marca 2023 r. przez Komitet Śledczy Federacji Rosyjskiej przeciwko urzędnikom Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) w związku z zarzutem nielegalnego ścigania (m.in. Karim Khan, Rosario Salvatore Aitala, Sergio Gerardo Ugalde Godínez i Tomoko Akane),

– uwzględniając wyroki wydane zaocznie w grudniu 2025 r. w Moskwie przeciwko prokuratorowi i ośmiu sędziom MTK w związku z postępowaniem dotyczącym Władimira Putina, w tym środki wymierzone w następujące osoby: Karim Khan, Piotr Józef Hofmański, Tomoko Akane, Rosario Salvatore Aitala, Reine Alapini-Gansou, Sergio Gerardo Ugalde Godínez, Haikel Ben Mahfoud, Luz del Carmen Ibáñez Carranza i Bertram Schmitt,

– uwzględniając decyzję Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Federacji Rosyjskiej z 21 maja 2023 r. o umieszczeniu prokuratora MTK Karima Khana na federalnej liście osób poszukiwanych,

– uwzględniając amerykańską ustawę o krajowych sytuacjach nadzwyczajnych z 1976 r. oraz amerykańską ustawę o uprawnieniach gospodarczych na wypadek międzynarodowej sytuacji nadzwyczajnej z 1977 r.,

– uwzględniając dekret prezydenta Stanów Zjednoczonych nr 14203 z 6 lutego 2025 r. (nałożenie sankcji na MTK), przyjęty na podstawie ustawy o uprawnieniach gospodarczych na wypadek międzynarodowej sytuacji nadzwyczajnej i ustawy o krajowych sytuacjach nadzwyczajnych, który zakazuje wszelkiej pomocy materialnej, sponsorowania lub udzielania wsparcia finansowego, materialnego i technicznego bądź dostarczania towarów i świadczenia usług na rzecz wskazanej osoby,

– uwzględniając środki wykonawcze przyjęte przez władze USA w 2025 r. na podstawie dekretu nr 14203, w tym wskazania kolejnych urzędników MTK z 6 lutego, 5 czerwca, 20 sierpnia i 18 grudnia 2025 r. (w szczególności: Solomy Balungi Bossa, Luz del Carmen Ibañez Carranza, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou, Gocha Lordkipanidze, Erdenebalsuren Damdin, Karim Khan, Nazhat Shameem Khan, Mame Mandiaye Niang, Beti Hohler, Nicolas Guillou i Kimberly Prost) oraz zamrożenie ich aktywów, zakazy podróżowania i ograniczenia w dostępie do usług finansowych i cyfrowych,

– uwzględniając środki przymusu przyjęte przez rząd USA 9 lipca i 4 września 2025 r., które mają wpływ na mandatariuszy ONZ i dotyczą m.in. specjalnego sprawozdawcy ds. sytuacji w zakresie praw człowieka na terytoriach palestyńskich okupowanych od 1967 r. Franceski Albanese, a także organizacji współpracujących z MTK, takich jak m.in. Al-Haq, Centrum Praw Człowieka Al Mezan i Palestyńskie Centrum Praw Człowieka,

– uwzględniając wstępny nakaz sądowy wydany 13 maja 2026 r. przez amerykańskiego sędziego Richarda Leona (Sąd Okręgowy dla Dystryktu Kolumbii) w sprawie wstrzymania sankcji wobec Franceski Albanese,

[3] Teksty przyjęte, P10_TA(2026)0012.

– uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2271/96 z 22 listopada 1996 r. (wraz ze zmianami) zabezpieczające przed skutkami eksterytorialnego stosowania ustawodawstwa przyjętego przez państwo trzecie oraz działaniami opartymi na nim lub z niego wynikającymi[4],

– uwzględniając utworzenie w 2022 r. bazy dowodów najpoważniejszych zbrodni wagi międzynarodowej (CICED) oraz Międzynarodowego Centrum Ścigania Zbrodni Agresji przeciwko Ukrainie (ICPA) w lipcu 2023 r. w ramach Eurojustu,

– uwzględniając decyzję Rady 2011/168/WPZiB z 21 marca 2011 r. w sprawie Międzynarodowego Trybunału Karnego, uchylającą wspólne stanowisko 2003/444/WPZiB[5],

– uwzględniając plan działań przyjęty przez Radę Europejską 12 lipca 2011 r. w następstwie decyzji Rady 2011/168/WPZiB z 21 marca 2011 r. w sprawie Międzynarodowego Trybunału Karnego, uchylającej wspólne stanowisko 2003/444/WPZiB[6],

– uwzględniając konkluzje Rady z 16 listopada 2015 r. w sprawie wsparcia UE na rzecz sprawiedliwości okresu przejściowego,

– uwzględniając wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka, przyjęte w czerwcu 2004 r. i zaktualizowane w 2008 r., oraz swoją rezolucję z 16 marca 2023 r. w sprawie wytycznych UE dotyczących obrońców praw człowieka[7],

– uwzględniając zawartą między Ukrainą a Radą Europy umowę w sprawie ustanowienia Specjalnego Trybunału do spraw Zbrodni Agresji przeciwko Ukrainie, w tym statut tego specjalnego trybunału z 25 czerwca 2025 r.,

– uwzględniając konkluzje Rady z 27 stycznia 2025 r. w sprawie priorytetów UE na rok 2025 na forach ONZ zajmujących się prawami człowieka,

– uwzględniając konkluzje Rady z 30 stycznia 2026 r. w sprawie priorytetów UE na rok 2026 na forach ONZ zajmujących się prawami człowieka,

– uwzględniając plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024, którego obowiązywanie przedłużono do 2027 r.,

– uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2025 r. pt. „Strategia UE na rzecz społeczeństwa obywatelskiego” (COM(2025)0790),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 12 listopada 2025 r. pt. „Europejska tarcza demokracji – wspieranie silnych i odpornych demokracji” (JOIN(2025)0791),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 5 czerwca 2025 r. pt. „Międzynarodowa

[4] Dz.U. L 309 z 29.11.1996, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj.
[5] Dz.U. L 76 z 22.3.2011, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/168/oj.
[6] Dz.U. L 76 z 22.3.2011, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/168/oj.
[7] Dz.U. C, C/2023/409, 23.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj.

strategia cyfrowa Unii Europejskiej” (JOIN(2025)0140),

– uwzględniając statut Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej (ICPO-Interpol), a w szczególności jego art. 2, który nakłada na organizację obowiązek działania w duchu Powszechnej deklaracji praw człowieka,

– uwzględniając unijny kodeks i podręcznik wizowy,

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Prawną,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A10-0000/2026),

A. mając na uwadze, że zobowiązanie UE do wspierania międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości jest wpisane w jej politykę działań zewnętrznych, której celem jest stanie na straży praw człowieka i praworządności; mając na uwadze, że kluczowe działania obejmują finansowanie i obronę MTK za pomocą istniejących instrumentów prawnych, finansowanie działań związanych z rozliczalnością za pośrednictwem Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”, wzmocnienie sprawiedliwości okresu przejściowego, udzielanie pomocy w dochodzeniach i odszkodowaniach dla ofiar, wspieranie Eurojustu, a także ONZ-owskich mechanizmów dochodzeniowych, partnerstwo z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz zacieśnianie współpracy sądowej z państwami spoza UE; mając na uwadze, że rozporządzenie w sprawie statusu blokującego[8] jest narzędziem prawnym, które można wykorzystać do ochrony zainteresowanych stron przed eksterytorialnymi skutkami zagranicznych sankcji;

B. mając na uwadze, że art. 3 i 21 TUE wymagają spójności między działaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi UE; mając na uwadze, że niewspieranie międzynarodowych mechanizmów wymiaru sprawiedliwości i niewywiązywanie się z zobowiązań międzynarodowych podważyłoby wiarygodność działań zewnętrznych UE;

C. mając na uwadze, że wspieranie MTK i budowanie sieci w celu promowania powszechności i integralności statutu rzymskiego jest konkretnym działaniem w ramach planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji na lata 2020–2027;

D. mając na uwadze, że jako sąd ostatniej instancji MTK jest w pełni zintegrowany z systemem sądowym wszystkich państw stron statutu rzymskiego;

E. mając na uwadze, że środki przymusu nakładane przez państwa niebędące stronami statutu rzymskiego są wymierzone w osoby fizyczne, w tym obywateli UE, oraz podmioty pracujące nad międzynarodowymi mechanizmami rozliczalności, takie jak sędziowie i prokuratorzy MTK, osoby upoważnione przez ONZ i organizacje społeczeństwa obywatelskiego; mając na uwadze, że takie środki zagrażają procesom rozliczalności i niezależności sądów oraz mają skutki eksterytorialne w UE;

F. mając na uwadze, że takie środki przymusu są nielegalne i stanowią poważne

[8] Rozporządzenie Rady (WE) nr 2271/96 z dnia 22 listopada 1996 r. zabezpieczające przed skutkami eksterytorialnego stosowania ustawodawstwa przyjętego przez państwo trzecie oraz działaniami opartymi na nim lub z niego wynikającymi (Dz.U. L 309 z 29.11.1996, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj).

zagrożenie dla suwerenności UE i państw członkowskich;

G. mając na uwadze, że wiele organizacji społeczeństwa obywatelskiego dokumentujących zbrodnie międzynarodowe podlega środkom przymusu ze względu na współpracę z MTK lub z organizacjami pozarządowymi współpracującymi z MTK bądź z mandatariuszami ONZ;

H. mając na uwadze, że takie środki przymusu ograniczają ich zdolność do gromadzenia, zabezpieczania i przekazywania dowodów, co zagraża procesom rozliczalności i prawom ofiar;

I. mając na uwadze, że banki, ubezpieczyciele i podmioty świadczące usługi płatnicze są narażeni na grzywny i wykluczenie z rynku, jeżeli utrzymują lub nawiązują stosunki z MTK lub podmiotami i osobami, w które wymierzone są takie środki przymusu; mając na uwadze, że doprowadziło to do powszechnego nadgorliwego przestrzegania przepisów przez podmioty prywatne chcące ograniczyć swoje narażenie na ryzyko; mając na uwadze, że nadgorliwe przestrzeganie przepisów i skutki eksterytorialne przejawiają się zakłóceniami w świadczeniu podstawowych usług na rzecz osób fizycznych i organizacji;

J. mając na uwadze, że eksterytorialne skutki takich środków są potęgowane strukturalną zależnością systemów globalnych, finansowych, cyfrowych i technologicznych od infrastruktury znajdującej się poza UE;

K. mając na uwadze, że potrzeba złagodzenia tych skutków jest pilna, ponieważ osłabiają one dochodzenia, ochronę świadków oraz gromadzenie i przechowywanie dowodów, wywołują efekt mrożący, w tym autocenzurę, i skutkują ograniczoną współpracą w ramach mechanizmów rozliczalności;

L. mając na uwadze, że należy poddać ocenie szeroki zbiór istniejących instrumentów unijnego wsparcia na rzecz międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w celu zidentyfikowania braków w zakresie efektywności, takich jak brak specjalnej kompleksowej strategii UE;

M. mając na uwadze, że w rezolucji z 21 stycznia 2026 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki UE w tym zakresie (sprawozdanie roczne za rok 2025) Parlament potwierdził swoje pełne poparcie dla MTK jako podstawowego filaru międzynarodowego systemu wymiaru sprawiedliwości, podkreślił, że należy chronić jego niezależność i bezstronność przed presją polityczną i środkami przymusu, wezwał do pełnej współpracy z MTK oraz wskazał na kluczową rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

N. mając na uwadze, że międzynarodowe wysiłki na rzecz rozliczalności, w tym ustanowienie Międzynarodowego Centrum Ścigania Zbrodni Agresji przeciwko Ukrainie i bazy dowodów najpoważniejszych zbrodni wagi międzynarodowej w ramach Eurojustu, dowodzą skuteczności skoordynowanych działań w celu wzmocnienia międzynarodowych mechanizmów wymiaru sprawiedliwości;

O. mając na uwadze, że zmienione rozporządzenie Rady (WE) nr 2271/96 przyjęto w celu ochrony osób fizycznych i prawnych w UE przed eksterytorialnym stosowaniem ustawodawstwa państw spoza UE;

P. mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie wzywał Komisję do uruchomienia unijnego statusu blokującego w celu ochrony MTK;

Q. mając na uwadze, że załącznik do rozporządzenia Rady (WE) nr 2271/96 nie został zaktualizowany i nie odzwierciedla najnowszych zmian;

R. mając na uwadze, że uruchomienie statusu blokującego dowiodłoby zdolności UE do obrony integralności jej porządku prawnego przed eksterytorialnymi skutkami środków podejmowanych przez państwa spoza UE oraz do utrzymania suwerenności UE; mając na uwadze, że uruchomienie statusu stanowiłoby również niezmiernie ważny sygnał i symbol wsparcia, jakiego UE udziela międzynarodowemu wymiarowi sprawiedliwości, jego podmiotom i partnerom, a także byłoby znaczną pomocą dla unijnych podmiotów gospodarczych dzięki jasnym wytycznym; mając na uwadze, że nieaktywowanie tego statusu może stanowić naruszenie zobowiązania UE wynikającego z jej umowy o współpracy z MTK;

Opracowanie strategii UE na rzecz wzmocnienia międzynarodowego systemu wymiaru sprawiedliwości i ochrony suwerenności europejskiej

1. przypomina, że przestrzeganie zasad ochrony i egzekwowania postanowień międzynarodowego sądownictwa karnego poprzez działania zarówno defensywne, jak i pozytywne to wyraźne cele polityki zagranicznej UE;

2. zauważa, że UE opracowała ważne instrumenty prawne, dyplomatyczne, operacyjne i finansowe z myślą o wspieraniu międzynarodowych struktur wymiaru sprawiedliwości, ONZ-owskich mechanizmów dochodzeniowych, popieranych przez Radę Europy i ONZ specjalnych trybunałów, inicjatyw w zakresie współpracy sądowej i MTK;

3. zdecydowanie potępia wszelkie jednostronne zagraniczne środki przymusu, które są stosowane lub którymi się grozi, wymierzone w międzynarodowe wielostronne instytucje sądowe i mandatariuszy ONZ, a także we współpracujące z nimi organizacje praw człowieka;

4. uważa, że takie środki i ich eksterytorialne stosowanie są niezgodne z prawem i stanowią ingerencję zagrażającą suwerenności europejskiej oraz ujawniły znaczne braki w zdolnościach UE, jeśli chodzi o ochronę podmiotów międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości i obronę autonomii UE;

5. wzywa UE do podjęcia działań dyplomatycznych i prawnych mających na celu uchylenie wszystkich jednostronnych zagranicznych środków przymusu;

6. apeluje o kompleksową ocenę istniejących narzędzi UE służących wspieraniu międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w celu zidentyfikowania i wyeliminowania braków, takich jak brak specjalnej kompleksowej strategii UE, brak mechanizmów ochrony zainteresowanych stron objętych sankcjami, niewystarczająca jasność regulacyjna, zabezpieczenia operacyjne przed nadgorliwym przestrzeganiem przepisów przez podmioty prywatne i ograniczona przewidywalność finansowa dla międzynarodowych podmiotów dbających o rozliczalność;

7. wzywa Komisję i wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, aby we współpracy z Parlamentem

zaproponowali kompleksowe ramy strategiczne UE w celu poszanowania, ochrony i wzmocnienia międzynarodowego systemu wymiaru sprawiedliwości oraz jego instytucji, mechanizmów i partnerów w obliczu jednostronnych zagranicznych środków przymusu i innych form ingerencji; domaga się szeroko zakrojonych konsultacji z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego podczas przygotowywania takiej strategii;

8. wzywa Komisję do przyjęcia planu działania i włączenia go do ram strategicznych w celu rozwiązania wszystkich problemów wynikających z eksterytorialnego stosowania jednostronnych zagranicznych środków przymusu, umożliwienia podmiotom i osobom objętym sankcjami zachowania dostępu do usług IT, rachunków bankowych, ubezpieczeń i ubezpieczenia zdrowotnego oraz ograniczenia ryzyka rozdrobnienia polityki krajowej i ryzyka zależności od podmiotów zewnętrznych; podkreśla potrzebę ściślejszej współpracy między służbami w celu spójnej reakcji UE w tym zakresie;

9. wzywa Komisję do uruchomienia unijnego statusu blokującego jako podstawowego i natychmiastowego instrumentu przeciwdziałania eksterytorialnym skutkom zagranicznych jednostronnych środków przymusu;

Poszanowanie, ochrona i wzmocnienie instytucji i mechanizmów międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości

10. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zajęcia się problemem niedostatecznego wdrożenia statutu rzymskiego na szczeblu krajowym;

11. wzywa rząd Węgier, aby w trybie pilnym cofnął decyzję o niestosowaniu statutu rzymskiego;

12. potwierdza kluczowe znaczenie statutu rzymskiego dla MTK i wzywa Radę Europejską do podjęcia działań na rzecz jego włączenia do dorobku prawnego UE;

13. ubolewa nad faktem, że środki przymusu stosowane przez państwa spoza UE i wiarygodna groźba zastosowania takich środków wobec podmiotów międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości odciągają zasoby instytucjonalne i ludzkie od podstawowych prac w zakresie dochodzeń, ścigania, ochrony świadków i ofiar oraz dokumentacji, wywołują efekt mrożący, w tym autocenzurę, wśród instytucji i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zagrażają łańcuchowi dowodowemu oraz integralności i dopuszczalności dowodów zebranych do wykorzystania w postępowaniach;

14. pochwala międzynarodowe praktyki w zakresie rozliczalności, takie jak system prokuratorów łącznikowych Eurojustu i baza dowodów najpoważniejszych zbrodni wagi międzynarodowej; wzywa do szerszego stosowania takich instrumentów na całym świecie;

15. wzywa Komisję do zaproponowania aktualizacji mandatu Europolu, tak aby nakazy aresztowania wydawane przez MTK były automatycznie przekazywane państwu wykonania i przez nie wykonywane; wzywa do dostosowania systemu immunitetów Europolu do art. 27 statutu rzymskiego;

16. potwierdza zasadniczą rolę ONZ w dążeniu do międzynarodowej rozliczalności; wzywa UE i państwa członkowskie do zwiększenia wsparcia na rzecz międzynarodowych jurysdykcji karnych i mechanizmów dochodzeniowych ustanowionych przez ONZ;

Poszanowanie, ochrona i wspieranie wszystkich zainteresowanych stron działających na rzecz rozliczalności i sprawiedliwości

17. uznaje kluczową rolę, jaką organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają w dokumentowaniu i gromadzeniu dowodów zbrodni międzynarodowych, w udostępnianiu fachowej wiedzy prawnej i udzielaniu wsparcia ofiarom, a także w szeroko rozumianym monitorowaniu i w działaniach na rzecz międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości;

18. ubolewa nad faktem, że zainteresowane strony, w które wymierzone są zagraniczne środki przymusu w związku z ich pracą na rzecz rozliczalności, napotykają poważne ograniczenia w życiu codziennym, co obejmuje m.in. brak dostępu do usług bankowych, transakcji finansowych, ochrony ubezpieczeniowej, rachunków cyfrowych i mobilności;

19. podkreśla, że takie organizacje i osoby, w tym obywatele UE, muszą być skutecznie chronione przed eksterytorialnymi skutkami tego rodzaju środków przymusu; wzywa Komisję do zmniejszenia podatności na zagrożenia strukturalne poprzez rozwój niezależnej europejskiej infrastruktury finansowej i cyfrowej, w tym suwerennego europejskiego systemu płatności;

20. wzywa UE do publicznego wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego i instytucji objętych takimi środkami przymusu, aby umożliwić im kontynuowanie pracy; wzywa UE i państwa członkowskie do ułatwienia procedur wizowych dla świadków MTK i obrońców praw człowieka pracujących nad zagadnieniami dotyczącymi rozliczalności, w tym poprzez przyspieszone rozpatrywanie wniosków oraz wydawanie zarówno wiz Schengen, jak i wiz krajowych zgodnie z kodeksem i podręcznikiem wizowym;

21. wyraża niezadowolenie z faktu, że eksterytorialny zasięg jednostronnych środków przymusu jest często większy z powodu nadgorliwego przestrzegania przepisów przez podmioty prywatne działające wyłącznie w UE lub w ramach globalnie zintegrowanej infrastruktury finansowej i technologicznej;

22. wzywa Komisję do zaradzenia niepewności prawa, z jaką borykają się podmioty prywatne w związku z zagranicznymi środkami przymusu, a to poprzez przyjęcie wytycznych UE w celu rozwiązania problemu nadgorliwego przestrzegania przepisów oraz przez zapewnienie mechanizmów ochrony;

°

° °

23. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

UZASADNIENIE

Od zakończenia drugiej wojny światowej, a w szczególności od czasu przyjęcia Karty Narodów Zjednoczonych w 1945 r. współczesny porządek międzynarodowy oficjalnie opiera się na prawie, a nie na sile. Za tą historyczną zmianą stały Stany Zjednoczone. Doprowadziła ona do powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych, struktur międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości i samej Unii Europejskiej. Ich losy były ze sobą ściśle powiązane w obrębie multilateralizmu i prawa międzynarodowego, które to koncepcje miały uchronić ludzkość przed kolejną katastrofą.

Od tego czasu prawo międzynarodowe jest oczywiście stosowane nierówno i jest często łamane. Nigdy jednak nie było to powodem do dumy. Obecnie sytuacja uległa zmianie, w szczególności ze względu na rozkwit ruchów narodowo-populistycznych na całym świecie. Ataki na praworządność i międzynarodowy wymiar sprawiedliwości są obecnie przeprowadzane w sposób otwarty. Stały się one ucieleśnieniem ideologii sprzeciwiającej się powszechności praw człowieka i ich źródłem nie są już wyłącznie dyktatury.

Pamiętajmy, o czym mówimy, gdy mówimy o międzynarodowym wymiarze sprawiedliwości. Mówimy tu o zbrodniach wojennych, zbrodniach przeciwko ludzkości, ludobójstwie i zbrodni agresji. W naszej konkretnej historii dochodzenia MTK w sprawie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, naruszeń, które można przypisać obecności USA w Afganistanie, oraz ludobójstwa popełnionego przez Izrael w Strefie Gazy prowokują rosyjskie i amerykańskie sankcje wobec urzędników i sędziów MTK, specjalnych sprawozdawców ONZ i organizacji pozarządowych pomagających w dokumentowaniu tych wydarzeń.

O naszej przyszłości zadecyduje odpowiedzialność UE za ochronę międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w obliczu wyzwań naszych czasów. Suwerenność Unii Europejskiej w jej polityce zagranicznej w dziedzinie praw człowieka jest bowiem coraz bardziej zagrożona jednostronnymi zagranicznymi środkami przymusu (stosowanymi lub mającymi postać groźby), wymierzonymi w międzynarodowe instytucje sądowe, a także w osoby fizyczne i organizacje z nimi współpracujące. Środki takie mają bezpośredni wpływ na podmioty współpracujące z instytucjami sądowymi, takimi jak Międzynarodowy Trybunał Karny, w tym również w Europie, co skutkuje zamykaniem rachunków bankowych, uniemożliwianiem dostępu do obiegu środków finansowych oraz utratą podstawowych usług informatycznych i ubezpieczeniowych dla osób umieszczonych na liście sankcyjnej. Dla ofiar środki te są jak policzek wymierzony w twarz, gdyż dopuszczają bezkarność. Szkodzą one dochodzeniom i utrudniają zabezpieczanie dowodów, gdyż stanowią zagrożenie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i mechanizmów ONZ działających w terenie. Konsekwencje są wielorakie. Środki przymusu niweczą środowisko pracy obrońców praw człowieka, szkodzą niezależności sądów państw członkowskich i praworządności, a jednocześnie ujawniają słabości strukturalne infrastruktury finansowej i technologicznej w Unii Europejskiej. Powodują również niepewność wśród podmiotów gospodarczych w całej UE i uwydatniają wyraźne naruszenia autonomii UE.

W sprawozdaniu apeluje się o unijną strategię ochrony i umocnienia międzynarodowego systemu wymiaru sprawiedliwości oraz jego instytucji, mechanizmów i partnerów. Potwierdza się w nim zaangażowanie Unii Europejskiej na rzecz statutu rzymskiego, prawa dotyczącego praw człowieka i odpowiedzialności za masowe akty okrucieństwa, a jednocześnie wzywa do podjęcia pilnych działań w celu ochrony europejskich

zainteresowanych stron poprzez wzmocnienie suwerenności prawnej, finansowej i technologicznej Unii. W sprawozdaniu podkreślono potrzebę ochrony podmiotów prywatnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka i wszystkich osób współpracujących w ramach międzynarodowych mechanizmów wymiaru sprawiedliwości przed bezprawnym przymusem, którego źródłem są podmioty zewnętrzne, i przed nadgorliwym przestrzeganiem przepisów. Ponadto w sprawozdaniu wzywa się UE do pełnej i spójnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym, do pilnego uruchomienia unijnego statusu blokującego oraz do rozwoju odpornej infrastruktury europejskiej, w tym suwerennych systemów płatniczych i cyfrowych zdolnej do ochrony Europejczyków i zachowania integralności międzynarodowego porządku prawnego.